

ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ

Страшинська Л.В., к.е.н., доцент, РВПС України НАН України

За останні роки на українському ринку харчових продуктів спостерігається різке зростання конкуренції. Ще декілька років тому ринок розвивався за стандартною схемою: великі компанії розширювали виробництво і укрупнювалися, «поглинаючи» лише невеликих і слабких конкурентів. За останні роки процес перерозподілу ринку здобув нову якість. Тепер підприємства-лідери використовують два варіанти: пряма купівля активів конкурента (навіть і великого) і злиття з ним в цілях взаємовигідного отримання прибутків. Зокрема, лідер вітчизняного ринку плодоовочевих консервів – група компаній «Верес» у 2004 р. придбала консервний завод в Черкаській області і на сьогоднішній день об'єднує п'ять провідних підприємств галузі.

Перспективи свого функціонування лідери окремих ринків пов'язують із впровадженням інноваційних моделей розвитку та широким залученням інвестицій, що дозволяє їм залишати далеко позаду своїх конкурентів. Зокрема, на початку серпня 2004 року на ЗАТ «Оболонь» було введено в дію нове обладнання варильного цеху, потужності якого дають можливість варити 12 тис. дал пива за один процес і збільшувати і без того значну частку ринку підприємства (21,5%).

Велике занепокоєння останнім часом викликає той факт, що значну частину вітчизняного ринку контролюють російські компанії. Причому спільні підприємства створюються на базі ефективно працюючих вітчизняних підприємств. Так, за оцінками фахівців, на ринку молока і молочних продуктів близько 60% належить російському бізнесу (найбільш крупними інвесторами є «Вімм-Білл-Данн» і «Планета Менеджмент»). Поширення цих процесів призводить до того, що держава повністю або частково втрачає свій вплив на такі підприємства, а наслідки цього можуть бути непередбачуваними. В такій ситуації, на нашу думку, в галузі необхідно вжити низку заходів, що направлені на обмеження умов створення спільних компаній для передових вітчизняних підприємств.